

## ตุรกีเร่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มายาคติหรือความจริง

โดย นายชูชาติ พุ่มเพ็ง\*

### บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงของกระแสการเดินหน้าปฏิรูปประเทศหลายด้าน และหนึ่งเรื่องสำคัญซึ่งทุกฝ่ายกำลังจับตามองอยู่คือเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญภายใต้กลไกของรัฐสภา ด้วยเหตุนี้เองผู้เขียนจึงสนใจและต้องการหยิบยกเรื่องราวที่มีลักษณะคล้ายกันและกำลังกลายเป็นข่าวใหญ่ในสื่อกระแสหลักของต่างประเทศที่ประชาคมโลกต่างหันมาให้ความสนใจ เพราะถือเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศตุรกี จากกรณีที่ประธานาธิบดีตุรกี รอยุบ์ ตอยยิบ เออร์โดกัน (Recep Tayyip Erdoğan) ได้ออกมาแสดงจุดยืนผ่านการกล่าวสุนทรพจน์ระหว่างการประชุมใหญ่พรรคความยุติธรรมและการพัฒนา (The Justice and Development Party) เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๐๒๑ ที่ผ่านมา โดยมีเนื้อหาแสดงจุดยืนของพรรคในฐานะแกนนำรัฐบาลโดยกล่าวว่า “ถึงเวลาแล้วที่ชาวตุรกีทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมกับการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว”



ครั้งเมื่อคำพูดของผู้นำประเทศได้แสดงออกมาชัดเจนเช่นนี้ ย่อมส่งผลให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมอย่างกว้างขวาง มีทั้งฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลและฝ่ายค้าน ขณะที่ประชาชนรู้สึกได้ถึงประกายแห่งความหวังและความปรารถนาต่อเรื่องนี้อย่างพร้อมเพรียง เนื่องจากสัญญาณนี้ส่งถึง

\* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนโดยตรง เพราะตลอดหลายปีที่ผ่านมากระแสการปฏิรูปกฎหมายและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ภายใต้การนำของพรรคความยุติธรรมและการพัฒนา ยังไม่เห็นเค้าลางความสำเร็จ โดยเฉพาะสิ่งที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแก้ไขกฎหมายสูงสุด

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้อดสงสัยไม่ได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มีผลใช้บังคับมายาวนานและมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มหมดความขลัง หรือมีเหตุปัจจัยใดทำให้พรรคความยุติธรรมและการพัฒนา ซึ่งครองอำนาจบริหารประเทศมายาวนานถึง ๑๙ ปี ต้องการปฏิรูปการเมืองและกฎหมาย หรือหวังให้หลุดพ้นจากร่องรอยของประวัติศาสตร์และกลิ่นอายของรัฐประหารที่เป็นรากเหง้าความคิดในการร่างรัฐธรรมนูญที่ใช้มาจนถึงปัจจุบันนับตั้งแต่ปี ๑๙๘๒ เป็นต้นมา

อย่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ผ่านกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๑๙ ครั้ง ในจำนวนนี้ ๙ ครั้ง เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมก่อนที่พรรคความยุติธรรมและการพัฒนาจะเข้ามาบริหารประเทศ และอีก ๑๐ ครั้ง เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมระหว่างที่พรรคได้ครองอำนาจบริหารประเทศมาโดยตลอด เรียกได้ว่าตุรกีเหมือนกับอีกหลายประเทศที่ระบบประชาธิปไตยดำเนินไปแบบล้มลุกคลุกคลาน ผ่านหลายร่องรอยของการแก้กฎหมายสูงสุด ซึ่งเส้นทางดังกล่าวพอสรุปให้เห็นภาพได้ดังนี้

### **รู้จักรัฐธรรมนูญตุรกีนับตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงปัจจุบัน**

รัฐธรรมนูญฉบับแรกเขียนขึ้นในปี ๑๙๒๑ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสู่การก่อตั้งประเทศ ในรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ จนประเทศประกาศอิสรภาพและมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่บังคับใช้ในปี ๑๙๒๔ ต่อมาเกิดการรัฐประหารขึ้นในปี ๑๙๖๐ ทำให้ต้องมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น โดยคณะปฏิวัติและใช้บังคับในปี ๑๙๖๑

สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีรากเหง้าเกิดจากการรัฐประหารในปี ๑๙๘๐ เป็นรัฐธรรมนูญที่ผ่านกระบวนการร่างและให้ความเห็นชอบโดยสภาที่ปรึกษา ซึ่งเป็นชุดที่ได้รับแต่งตั้งมาจากคณะปฏิวัติ จนกระทั่งผ่านความเห็นชอบของสภาที่ปรึกษาและนำเข้าสู่กระบวนการจัดทำประชามติรับฟังความเห็นจากประชาชน ปรากฏว่าผลการทำประชามติพบว่า มีประชาชนเห็นด้วยร้อยละ ๙๑ และได้ผ่านการรับรองจากรัฐบาลในฐานะรัฐอธิปไตยให้ประกาศและมีผลใช้บังคับอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๑๙๘๒

กล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญตุรกีฉบับปัจจุบันมีการใช้บังคับมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่ปี ๑๙๘๒ หลังได้รับการรับรองผ่านการจัดทำประชามติฟังเสียงประชาชน แต่ตามข้อเท็จจริงหากย้อนกลับไปในช่วงของการจัดทำประชามติในขณะนั้นพบว่า ประเทศอยู่ในบรรยากาศหลังรัฐประหาร ทำให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายลุกลามขยายตัวไปทั่วทั้งประเทศ ในขณะที่เดียวกันสื่อสำนักต่าง ๆ ถูกทหารควบคุม และมีคำสั่งให้ปิดพรรคการเมืองห้ามทำกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ และทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าบรรยากาศการทำประชามติอยู่ในสภาวะไม่ปกติ เห็นได้จากสถิติของประชาชนที่มาใช้สิทธิลงประชามติ มีจำนวนน้อยมากอย่างชัดเจน

รัฐธรรมนูญตุรกีฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วย ๗ หมวด มีเนื้อหารวมทั้งสิ้น ๑๕๕ มาตรา และเพิ่มเติมอีก ๒๑ มาตราไว้ในบทเฉพาะกาล รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีประเด็นสำคัญที่ห้ามแก้ไขอย่างเด็ดขาด โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๑-๔ มีสาระสำคัญประมวลไว้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานแห่งรัฐ

ทั้งเรื่องความเป็นชาติ อำนาจอธิปไตย และองค์กรของรัฐตามรัฐธรรมนูญ ถือเป็นบทบัญญัติที่ระบุไว้ชัดเจนและได้รับความคุ้มครองมิอาจแก้ไขได้

นอกจากนี้ การแก้ไขรัฐธรรมนูญของตุรกียังไม่บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เนื่องจากยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือถอนรากเหง้าและเชื้อร้ายของรัฐประหาร อันเป็นต้นตอของปัญหามากมายที่คอยบ่อนทำลายสังคมประชาธิปไตยทำให้เกิดขบวนการรัฐซ้อนรัฐเผด็จการคอยและอาศัยจังหวะช่วงชิงอำนาจและแสวงหาผลประโยชน์จากรัฐธรรมนูญฉบับนี้

แม้ว่าตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ผู้นำรัฐบาลได้ส่งสัญญาณถึงบรรดาพรรคการเมือง ทั้งซีกฝ่ายค้าน หรือฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล ตลอดจนประชาชนทุกภาคส่วนเพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังในการแก้ไขรัฐธรรมนูญและปฏิรูปการเมืองตามกลไกของรัฐสภาก็ตาม แต่ระยะหลัง ๆ ดูเหมือนว่าภาพลักษณ์รัฐบาลในยุคการบริหารของประธานาธิบดีเออร์โดกันเกิดสะดุดจากหลายปัจจัย ทั้งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการเมืองในภูมิภาค รวมทั้งผลพวงจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งล่าสุดในปี ๒๐๑๗ ซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีเออร์โดกันได้ผ่านความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเด็นการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐสภาโดยให้ยกเลิกตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและให้อำนาจการบริหารประเทศทั้งหมดอยู่กับตำแหน่งประธานาธิบดี กรณีดังกล่าวส่งผลให้เกิดความไม่พอใจอย่างยิ่งของซีกฝ่ายค้านที่เห็นว่าประเด็นนี้เป็นการสืบทอดอำนาจและเป็นการแก้รัฐธรรมนูญเพื่อเพิ่มอำนาจให้กับตนเอง



เมื่อกล่าวถึงประเด็นแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งล่าสุดเมื่อปี ๒๐๑๗ ซึ่งได้ผ่านกระบวนการพิจารณาในรัฐสภาและผ่านความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๐๑๗ เมื่อร่างแก้ไขเพิ่มเติมที่ผ่านรัฐสภาแล้วได้ส่งให้ประธานาธิบดีให้ความเห็นชอบภายในระยะเวลา ๑๕ วัน หลังจากนั้นได้มีการจัดทำ

ประชามติ ซึ่งต้องแล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับจากวันที่ประกาศลงในรัฐกิจจานุเบกษาแล้ว สำหรับสาระสำคัญที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมและผ่านทุก ๆ ขั้นตอนจนนำสู่การบังคับใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีหลายประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในวาระดังกล่าว ประกอบด้วย

- ให้เพิ่มจำนวนสมาชิกรัฐสภาจาก ๕๕๐ เป็น ๖๐๐ ที่นั่ง
- ให้ปรับอายุผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาจากเดิมต้องมีอายุครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ เป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์
- การเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งประธานาธิบดีให้กระทำในคราวเดียวกัน
- รัฐสภาใช้อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลโดยกลไกการตรวจสอบข้อมูล การประชุมทั่วไป หรือการสอบข้อเท็จจริง หรือการตั้งกระทู้ถามทั่วไปเป็นลายลักษณ์อักษร
- ห้ามประธานาธิบดีขาดจากสมาชิกพรรคที่ตนสังกัด
- วาระการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคราวละ ๕ ปี และมีให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระ
- ประธานาธิบดีมีอำนาจบริหารประเทศ เป็นผู้บัญชาการกองทัพ และมีสิทธิ์แต่งตั้ง-ปลดออกตำแหน่งรองประธานาธิบดีและคณะรัฐมนตรี
- ประธานาธิบดีใช้อำนาจออกคำสั่งในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจบริหารได้ แต่ไม่สามารถออกคำสั่งในเรื่องที่มีกฎหมายบังคับเป็นที่ชัดเจนอยู่แล้ว
- รัฐสภาใช้อำนาจตรวจสอบประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี รวมทั้งคณะรัฐมนตรี และเมื่อมีการตรวจสอบเกิดขึ้น กรณีดังกล่าวประธานาธิบดีจะเรียกร้องเพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไปอาจกระทำได้
- ประธานาธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งรองประธานาธิบดีได้หนึ่งคนหรือหลายคน
- ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือรองประธานาธิบดีให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกรัฐสภาโดยอัตโนมัติ
- รัฐสภาจะยื่นญัตติเพื่อขอให้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ย่อมกระทำได้ แต่ต้องได้เสียงลงมติเห็นชอบจำนวน ๓ ใน ๕ ของสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดหรือเท่าที่มีอยู่จึงจะกระทำได้
- ประธานาธิบดีใช้อำนาจประกาศภาวะฉุกเฉินเมื่อมีเงื่อนไขครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด
- ให้ยกเลิกศาลทหารทั้งระบบทั้งอาญาและปกครอง
- การตั้งศาลทหารในประเทศเป็นเรื่องต้องห้าม เว้นแต่ศาลเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมและวินัยทหาร
- ให้ยกเลิกตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยโอนถ่ายอำนาจบริหารสู่ตำแหน่งประธานาธิบดี
- ให้ประธานาธิบดีเป็นผู้เสนอการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภา
- ให้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งถัดไปในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๐๑๙

นอกจากนี้ ประธานาธิบดียังมีอำนาจในการแต่งตั้งคนนอกที่ไม่ใช่สมาชิกรัฐสภาเพื่อให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลย่อมกระทำได้ รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้ง-ปลดออกองค์คณะตุลาการได้ ๖ คน จากทั้งหมด ๑๓ คน ซึ่งสภาตุลาการนี้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในองค์กรตุลาการทั้งระบบ

อย่างไรก็ดี ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าแนวคิดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งล่าสุดในปี ๒๐๑๗ เกิดจากผลพวงของขบวนการฝ่ายทหารที่พยายามก่อรัฐประหารโค่นล้มประธานาธิบดีเออร์โดกัน เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๐๑๖ และถือเป็นบทพิสูจน์บทบาทและความนิยมในตัวประธานาธิบดี เพราะสุดท้ายก็เกิดปรากฏการณ์รัฐประหารที่ล้มเหลว เนื่องจากประชาชนทั้งประเทศออกมาต่อต้านรัฐประหารครั้งนั้นจนต้องเป็นอันยุติลง ส่งผลให้รัฐบาลต้องเร่งเดินหน้าปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่แบบซูดรากอนโค่นทั้งระบบโดยเฉพาะองค์กร/หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้



### กระแสสะท้อนกลับจากสังคม

เพียงไม่กี่ชั่วโมงหลังถ้อยความของประธานาธิบดีแพร่ออกไป หลายฝ่ายต่างออกมาแสดงความคิดเห็นและแสดงท่าทีสนับสนุนอย่างเต็มที่ อาทิ หัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาล Nationalist Movement Party ที่ออกมาให้สัมภาษณ์ว่า ทางพรรคจะร่วมมือกับรัฐบาลและใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ผ่านพันธมิตรภาคประชาชน ทั้งนี้พรรคร่วมรัฐบาลจะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของประเทศให้สำเร็จ

ขณะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ทวีตข้อความระบุว่า “ประธานาธิบดีของเรา มุ่งมั่นและแสดงเจตนารมณ์ชัดเจนเพื่อให้ประเทศมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ สิ่งนี้ถือเป็นข่าวดีของประชาชนทุกคน เพราะเรื่องนี้ถือเป็นเป้าหมายหลักของการปฏิรูปกฎหมายที่รัฐบาลมุ่งมั่นมาโดยตลอด

ดังนั้น การกำหนดให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีผลใช้บังคับอย่างเท่าเทียมต้องเป็นรัฐธรรมนูญของพลเรือน ยึดแนวทางประชาธิปไตยเพื่อให้เป็นมรดกอันมีคุณค่าต่อลูกหลานของเราในอนาคต”

นอกจากนี้ สื่อกระแสหลักต่างพาดหัวข่าวเรื่องนี้กันอย่างอีกทีก็ บ้างก็ไปพรยหัวข่าวว่า “รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้เวลาออกโรงแล้ว” ขณะที่คอลัมนิสต์มากฝีมืออย่างอัปเดตกอดเดร์ ซัยลาฟีย์ ได้เขียนบทวิเคราะห์ไว้อย่างน่าสนใจ สรุปความได้ว่า “ประธานาธิบดีตุรกีต้องการปรับแผนการยกร่างรัฐธรรมนูญให้กระชับขึ้นและลดลำดับขั้นตอนที่ยุ่งยากมากความออกไป ซึ่งนับนี้พุ่งเป้าไปถึง พรรคการเมืองฝ่ายค้าน” นอกจากนี้ ยังมีหัวข่าวพาดหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์อัลคอบาห์สนับสนุนจุดยืนของประธานาธิบดีตุรกีและการแสดงท่าทีของพรรคร่วมรัฐบาลโดยระบุว่า ได้เวลาแล้วที่จะอภิปรายเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมองว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับอำนาจกองทัพ เมื่อรัฐบาลให้คำมั่นว่าจะเร่งปฏิรูปกฎหมายและแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ปฏิบัติการดังกล่าวสร้างกระแสตอบรับอย่างกว้างขวาง และถือเป็นสัญญาณดีที่ประธานาธิบดีออกมาแสดงจุดยืนเช่นนี้ เนื่องจากประชาชนต้องการมีส่วนร่วมกับการกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยการมีส่วนร่วมจากประชาชน และเชื่อว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะช่วยยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ชาวตุรกีทุกคนปรารถนาให้มีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน แต่กระบวนการและขั้นตอนขึ้นอยู่กับเสียงสนับสนุนในรัฐสภา โดยต้องได้เสียงเห็นชอบมากถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด ๖๐๐ ที่นั่ง หลังจากนั้นร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะส่งไปยังประธานาธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ หรือส่งกลับมายังรัฐสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขอีกครั้งโดยเปิดอภิปรายในรัฐสภา หรือสุดท้ายต้องมีกระบวนการจัดทำประชามติเพื่อฟังเสียงประชาชน โดยกระบวนการต่าง ๆ ต้องผ่านกลไกที่กล่าวมาข้างต้นตามลำดับหรือจะกระทำเพียงบางส่วนหรือผ่านทุกกระบวนการย่อมเป็นไปได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี การแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับอาจไม่ราบรื่นนัก เนื่องจากฝ่ายค้านยังคงแสดงความวิตกกังวลกลัวว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะเป็นการเพิ่มอำนาจประธานาธิบดีและให้ความชอบธรรมทางการใช้อำนาจอย่างล้นเหลือหรือไม่ และในทางกลับกันอาจมองได้ว่าอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติจะถูกลดระดับความสำคัญลงและถูกบดบังไปในที่สุด

### คำตอบอยู่ที่เสียงสนับสนุนในรัฐสภา

กระบวนการผ่านความเห็นชอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องได้รับการลงมติเห็นชอบจำนวน ๒ ใน ๓ ของสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดจำนวน ๖๐๐ ที่นั่ง เมื่อพิจารณาตามสัดส่วนตัวเลขนี้พบว่า เสียงของพรรครัฐบาลร่วมกับพรรคร่วมรัฐบาลมีจำนวนรวมกันเท่ากับ ๓๓๗ เสียง ซึ่งยังไม่ถึง ๒ ใน ๓ อยู่ดี ต้องโน้มน้าวและขอการสนับสนุนจากพรรคฝ่ายค้านให้ร่วมโหวต เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเกิดมรดกผลเป็นรูปธรรม

## บทสรุป

ประธานาธิบดีตอยยิบ รอญับ เออร์โดกัน เปิดหน้าและชักจูงนำรัฐบาลโดยเสนอญัตติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เรียกได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน อาศัยจังหวะโหนกระแสตามคติคำสอนว่าให้ตีเหล็กที่ยังร้อนอยู่ เพื่อส่งสัญญาณไปถึงประชาชนทุกภาคส่วน โดยได้กล่าวสุนทรพจน์ระหว่างการจัดประชุมใหญ่ของพรรค ซึ่งแน่นอนว่าการแสดงจุดยืนนี้มีเป้าหมาย เพราะเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลเร่งดำเนินนโยบายปฏิรูปกฎหมายให้บรรลุตามแผนที่พรรคตั้งเป้าไว้ ซึ่งล่าสุดมีการประกาศแคมเปญปฏิรูปขนานใหญ่เน้นด้านกฎหมายและเศรษฐกิจในภาพรวมหวังดึงแนวร่วมและกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ตามแนวทางสร้างมิตรเพื่อแสวงจุดร่วม และลดการกดดันจากนอกประเทศ

ท่าทีดูจะชัดเจนมากกว่าเป็นเพียงมายาคติหวังดึงคะแนนนิยม เพราะรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ดังกล่าวหากเป็นไปตามแผนและสามารถดำเนินการได้จริง ย่อมส่งผลดีอย่างมากไม่เพียงกับพรรคที่สังกัดซึ่งหวังชัยชนะการเลือกตั้งทั่วไป อีกทั้งยังเป็นการกระตุกพรรคที่ฝ่ายค้านยืนอยู่ให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไม่ใช่เครื่องมือสำรองของใคร เหตุเพราะมีข่าวปล่อยออกมาว่าฝ่ายค้านจะร่วมสังฆกรรมยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ภายใต้เงื่อนไขสำรองว่า ต้องบรรจุสาระสำคัญเกี่ยวกับการคืนอำนาจสู่ระบบรัฐสภาดั้งเดิม

อย่างไรก็ดี หลายฝ่ายเชื่อว่าพรรคความยุติธรรมและการพัฒนา (The Justice and Development Party) หรือใช้ตัวอักษรย่อในภาษาเตอร์กิชว่า AKP จะใช้ประสบการณ์การเมืองที่สั่งสมมาในฐานะพรรครัฐบาลกว่า ๑๙ ปี จะสามารถเป็นหัวจักรขับเคลื่อนให้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นได้ เนื่องจากท่าทีของผู้นำแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่าถึงเวลาที่ต้องปฏิรูปเรื่องนี้อย่างจริงจังสอดคล้องกับแนวคิดพรรคที่ต้องการออกแบบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยหยั่งรากแนวคิดความเชื่อแบบหลอมรวมผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนถึงขนาดทุกคนพูดได้เต็มปากว่านี่คือ “รัฐธรรมนูญของฉัน”

## บรรณานุกรม

- <https://arabic.rt.com/news/859734-%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%B9% D8%AF%D9%8A%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B1%D9%8A%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%B8%D8%A7%D9%85-%D8%A7%D9%84%D8%B1%D8%A6%D8%A7%D8%B3%D9%8A-%D8%AA%D8%B1%D9%83%D9%8A%D8%A7/>
- <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-44769218>
- <https://www.aljazeera.net/news/politics/2021/2/5/%D9%84%D9%85%D8%A7%D8%B0%D8%A7-%D9%8A%D8%B1%D9%8A%D8%AF-%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%BA%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%BA%D9%8A%D9%8A%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B1>
- <https://www.skynewsarabia.com/world/1412242-%D8%A7%D9%94%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%BA%D8%A7%D9%86-%D9%8A%D9%83%D8%B4%D9%81-%D8%A7%D8%B9%D8%AA%D8%B2%D8%A7%D9%85%D9%87-%D9%88%D8%B6%D8%B9-%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B1-%D8%AC%D8%AF%D9%8A%D8%AF-%D9%84%D8%AA%D8%B1%D9%83%D9%8A%D8%A7>

-----